

Klaipėda: universitete gimsta intelek

Uostamiestyje įsibėgėja Jūrinio slėnio kūrimas. Tai vienas iš penkių Lietuvoje plėtojamu integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių). Čia bus konsoliduojamas su jūra susijusių ekonomikos žinių branduolys, padedantis plėtoti Lietuvos jūrinį sektorių.

Okam prireikė to „proto“ slėnio pajūryje? Pirmas šia tema kalbintas pašnekovas, vienas minėtos idėjos iniciatorių, Klaipėdos universiteto (KU) rektorius prof. dr. Vaidutis Laurėnas neslepia ambicingų planų. Jo įsitikinimu, visa šiame slėnyje kuriama infrastruktūra, įrengiamos mokslo ir studijų laboratorijos turi būti pripildytos motyvuotų mokslininkų, doktorantų ir studentų, o čia vykdomi moksliniai tyrimai ir projektai privalės atitikti jūrinio sektoriaus poreikius.

Todėl didindami uostamiesčio universiteto kuriamą mokslinės ir akademinės veiklos pridėtinę vertę, čia dirbantys dėstytojai iš esmės pertvarko šios aukštosios mokyklos valdymą ir akademinę struktūrą. Šių permainų tikslas yra konsoliduoti universiteto jūros aplinkos ir jūrinių technologijų sričių mokslinį potencialą bei išteklius viename Jūrinio slėnio žinių branduolyje – Jūros mokslų ir technologijų centre.

Tačiau svarbiausia, pabrėžė rektorius, ne padalinių integracijos procesas, o kryptingai įgyvendinamos aktualios mokslinių tyrimų ir studijų programos, naudojant modernią tyrimų infrastruktūrą ir plėtojant programų tarpdiscipliniškumą. Tai numatyta ir Jūrinio slėnio programoje, ir KU plėtros 2012–2020 m. strateginiame plane.

KU Jūrinio slėnio projektus įgyvendina kartu su partneriais: Klaipėdos mokslų ir technologijų parku, Lietuvos aukštąja jūreivystės mokykla, Gamtos tyrimų centru ir Žuvinin-

kystės tarnyba. Vyriausybė dar 2008 m. liepos 23 d. patvirtino Jūrinio slėnio programą, kuriai įgyvendinti iš ES ir Lietuvos biudžeto lėšų skirta 117 mln. Lt. Didžiausios investicijos tenka KU, kurio miestelyje ir kuriama Jūrinio slėnio branduolio infrastruktūra.

Beje, Jūriniame slėnyje vykdomi moksliniai tyrimai ir projektai jau dabar ne tik vienią jūrinių tyrimų srityse dirbančius šalies mokslininkus, bet ir pritraukia į Klaipėdą dirbti užsienio šalių specialistus. Universitete su jūra susijusius mokslinius tyrimus jau dabar vykdo ir mokslinių tyrimų projektams vadovauja didelį tarptautinį pripažinimą pelnę

auditorijų pastato „Aula Magna“ ir senųjų kareivinių pastatų.

Šalia įsikurs technologijų verslo inkubatorius, skirtas naujoms ir technologinė plėtrą orientuotoms įmonėms kurtis. Jis išplės ir papildys Klaipėdos mokslo ir technologijų parko, kuris Jūrinio slėnio struktūroje atlieka technologijų perdavimo ir komercializavimo funkcijas, veiklą.

Dabar investicijoms intensyviai rengiama 14,8 ha ploto teritorija. Čia taip pat planuojama perkelti po Klaipėdą išsibarsčiusius KU studijų padalinius, pastatyti naujus bendrabučius, sporto ir laisvalaikio objektus.

KU Infrastruktūros ir plėtros prorektorius prof. dr. Rimantas Didžiokas, pristatydamas Jūrinio slėnio teritorijos užstatymo mastus (tai beveik 34 ha plotas), neslėpė, kad ši jau įgyvendinama idėja pareikalautų milžiniškų investicijų. Ir ne tik iš valstybės. Todėl universiteto vadovybė jau dabar kalbasi su socialiniais part-

neriais, ieškodama būdų kai kuriuos projektus įtraukti į Valstybės investicijų programą. Ir verslas, R. Didžioko manymu, turi ne tik parodyti susidomėjimą mūsų vykdomais moksliniais tyrimais ir atviros prieigos paslaugomis, bet ir matyti perspektyvą kartu vystyti investicinius projektus.

Nors pagrindinį, apie 5000 kv. m ploto mokslinių laboratorijų pastatą planuojama baigti iki 2015-ųjų, Jūrinio slėnio laboratorijos jau dabar veikia. Skirtinguose KU fakultetuose ir mokslo institutuose dirbantys su jūra

S. GUBINSKO NUOTR.

V. Greičiūnas: „Tikimės, kad asociacija skatins didesnę mokslo, studijų ir verslo integraciją Jūrinio slėnio struktūroje ir stiprins klasterizacijos procesus tarp jūrinių verslų.“

mokslininkai: prof. dr. Rutgeris De Witas (Prancūzija), dr. Georgas Umgiesseris (Italija), dr. Danas Minchinas (Airija), dr. Geraldas Schernewskis (Vokietija) ir kt.

Slėnis – kaip didelis universitetinis miestelis

Jūros mokslų ir technologijų centras kartu su atviros prieigos laboratorijomis įsikurs šiuo metu baigiamame projektuoti laboratorijų pastate KU studentų miestelyje, tarp

Taip atliekami povandeninės archeologijos darbai

Naudojant vibrogrežimą gaunamos dugno nuosėdų

tualus slėnis

susijusių kryptių mokslininkai yra suvienyti Jūros mokslų ir technologijų centre. Čia kuriamos keturios mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos laboratorijos, veikiančios atviros prieigos principu. Tai yra moderniausia mokslinių tyrimų įranga galės naudotis Lietuvos ar užsienio mokslininkai, studentai, taip pat verslininkai.

Ką apie tai mano patys mokslininkai?

Jūros ekosistemų laboratorijos vadovas dr. Saulius Gulbinkas didžiuojasi naujomis modernių hidrografinių tyrimų galimybėmis. Taip gaunamas labai raiškus jūros dugno paviršiaus vaizdas. Minėtos laboratorijos mokslininkai jau ištyrė būsimo suskystintų gamtinių dujų terminalo rajoną, Klaipėdos uosto akvatoriją, Palangos priekrantę, kurios paplūdimiai papildomi smėliu.

Atlikdami hidroakustinius tyrimus, mokslininkai glaudžiai bendradarbiauja su Vokietijos kompanija „Emma technologies“. O drauge su UAB „Geobaltic“ ir UAB „Ingeo“ plėtoja seismozvalgybinių tyrimų sistemas, įgalinančias pažvelgti į žemės gelmes net iki kelių kilometrų gylio.

Jūros chemijos laboratorijos vadovas prof. dr. Artūras Razinkovas-Baziukas ir jo kolegės bendradarbiauja su Italijos (Parmos universitetas), Danijos (Orus universitetas) ir kitų šalių mokslininkais. Svarbu tai, kad Klaipėdoje kuriasi jūros ir estuarijų biogeochemijos mokykla. Taip pat atliekami modernūs azoto ir kitų biogeninių elementų ciklo tyrimai, kurie yra svarbūs gerinant vandens kokybę Kuršių mariose ir visoje Baltijos jūroje. Tolesnė plėtra numatoma įsitraukiant į ES atviros prieigos Europos biologinių išteklių cen-

tro veiklą.

Jūrinių konstrukcijų patikimumo tyrimų laboratorijos vadovo doc. dr. Prano Mažeikos vadovaujamas kolektyvas tiria laivų hidrodinamiką, energetiką ir aplinkos apsaugą. Perspektyvios šios laboratorijos veiklos kryptys, į kurias aktyviai įsitraukia transporto inžinerijos krypties doktorantai, susijusios su oro taršos iš laivų mažinimu. Atliekami oro teršalų emisijų tyrimai laivuose ir kituose stacionariuose ar mobiliuose kuro deginimo įrenginiuose, analizuojami variklių darbo proceso parametrai bei alternatyvaus kuro (biokuro) panaudojimo tyrimai.

Vandens transporto technologijų laboratorijos vadovas dr. Vasilijus Djačkovas akcentavo mokslinės integracijos naudą. Juk tik todėl jaunieji KU mokslininkai savo veikla integruojasi į Lietuvos, ES ir pasaulio mokslinės kompetencijos tinklus jūrų transporto technologijų, energetikos ir aplinkosaugos bei atsinaujinančių energijos išteklių įsisavinimo sri-

nis“. Ji atstovauja pagrindiniams jūrinio verslo segmentams – laivų statybos ir remonto, laivų, žuvininkystės, jūrinės rekreacijos, jūrinės energetikos verslui, taip pat mokslo, studijų ir tyrimų organizacijoms.

Aktyviausi asociacijos nariai yra stambiausios Klaipėdos uosto įmonės: AB „Klaipėdos jūrinių krovinių kompanija“ (KLASCO), UAB Klaipėdos jūrų krovinių kompanija „Bega“, AB „Vakarų laivų gamykla“, taip pat Lietuvos laivų savininkų asociacija, Lietuvos laivų statytojų ir remontininkų asociacija, Lietuvos vėjo elektrinių asociacija, Lietuvos jūrų muziejus ir kt.

Asociacija kartu su pagrindine Europos jūrinės veiklos grupe pradeda vykdyti ES 7 BP programos projektą „Resource efficient maritime capacity“, kurio pareiškėjas yra iš Didžiosios Britanijos – Marine South East. Projekte kartu dirbs 14 partnerių iš Švedijos, Prancūzijos, Portugalijos, Airijos ir Lietuvos.

Juo siekiama skatinti į jūrinių mokslų orientuotų regioninių grupių bendradarbiavimą, vystant jūrinę žuvininkystę ir akvakultūrą, jūrinę atsinaujinančią energetiką, jūros gamtinių išteklių panaudojimą, „žaliąsias“ jūrinio transporto technologijas ir jūros aplinkos apsaugą.

Taip per mokslo, valstybės, verslo bei tarptautinę integraciją pavyksta kokybinis intelektualus šuolis, kurio tikriausiai vien savo jėgomis nepajėgtų atlikti joks Lietuvos universitetas. ■

Augustas Brazys

Prof. dr. R. Didžiokas: „Jūros mokslų ir technologijų centro mokslininkai vykdo per 15-a ES finansuojamų tarptautinių mokslinių tyrimų projektų“.

tyse. O turima ir planuojama įsigyti įranga leidžia mokslininkams atlikti ne tik teorinius tyrimus, bet ir praktinius eksperimentus, kurių rezultatai turi praktinę naudą jūriniam verslui ir pramonei.

Su socialiniais partneriais pasirašomos sutartys

Jūrinio slėnio partnerių interesus koordinuoja, glaudesnę mokslo ir verslo sąveiką skatina tam tikslui įkurta asociacija „Baltijos slė-

Straipsnio publikavimas finansuojamas iš ES fondų pagal 2007-2013 m. žmogiškųjų išteklių plėtos veiksmų programos trečio prioriteto „Tyrejų gebėjimų stiprinimas“ VP1-3.1-ŠMM-05-K priemone „Tematinių tinklų, asociacijų veiklos stiprinimas vykdant projektą „Asociacijos „Baltijos slėnis“ veiklos stiprinimas“ (BALTIJA)

Kuriame Lietuvos ateitį

Jūros dugno tyrimai vienspinduliniu echolotu